

👉 Více informací na
zs.zbraslav.info

Hejného matematika na zbraslavské škole

Porozumění je důležitější než rychlost

V hodinách matematiky vládne ve třídě čilá pracovní atmosféra. Jezdíme autobusem, počítáme kroky, pomáháme Dědovi Lesoňovi s přetahovanou, plánujeme cyklotrasy, řešíme úlohy v prostředích, ve kterých se děti cítí jako ryby ve vodě. Nikdo jim nenabízí algoritmy, vzorce či poučky, nepřijímají hotové poznatky. Přesto nám to v matematice funguje. Z chyb nemáme strach, právě naopak, chybování téměř vítáme. Chyba je skvělý odrazový můstek k diskusím nad správným řešením. Když děti spolu mluví, vzájemně si ujasňují své názory a dokážou odhalit vlastní chybné nebo nepřesné představy i jejich příčiny. Najednou uslyšíte „Aha!“ A v té chvíli se zrodil vlastní plnohodnotný poznatek, který zapadne do již existující struktury znalostí. V mé třídě se učíme matematiku Hejného metodou, stejně jako ještě v dalších sedmi ze čtrnácti, které navštěvují děti v 1. až 3. ročníku naší školy.

S výukou matematiky orientovanou na budování schémat (kterou spíše známe jako metodu pana profesora Milana Hejného), jsem se potkala na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Měla jsem to štěstí, že jsem se mohla učit přímo u samotného tvůrce. Jen co jsem objevila její kouzlo, bylo rozhodnuto. Vedení školy mi ve výuce matematiky nechalo volné ruce, a tak spolu s dalšími kolegyněmi můžeme na zbraslavské škole učit děti Hejného matematiku už celých šest let.

V čem se matematika pana profesora Milana Hejného vlastně odlišuje od klasické? Základní principy matematiky poznávají děti při řešení

úloh přirozeně, intuitivně a hravě. Vše objevují žáci sami. Dítě je ten, kdo vysvětluje, a nám dospělým přináší roli posluchače a obdivovatele. Rychlost nerozhoduje, důležitější je porozumění, schopnost řešit problémy a komunikace. Autoři metody zastávají názor, že mezi úlohami v učebnicích si každý žák najde výzvu přiměřenou svým schopnostem. Slabší žáci se nevyděsí a ti vyspělejší se nebudou v hodinách nudit. Matematické jevy se děti neučí odděleně, ale řeší úlohy v prostředích, ve kterých využívají svoji bezprostřední zkušenost a kde se běžně s matematikou setkávají. Hejného matematika se vyučuje v atmosféře vzájemné důvěry mezi žáky a učitelem, tudíž chyba není strašák. Chyba je důležitým nástrojem poznání.

Rozumím rodičům, kteří mají z nových věcí strach. Respektuji i standardní výuku matematiky. Jsem lektorkou, nikoliv dealerem Hejného metody. Znáám hodně kolegyní a kolegů, kteří umí i klasickou matematiku děti zaujmout. Já se však zamilovala do alternativy, která už pronikla do 800 škol v ČR. Pravda, chvíli to trvá, než uvěříme, že jsou děti chytré a že pokud mají dobré vedení, dokážou většinu matematických poznatků objevit samy. Povzbuzujeme je a jáseme. Zvědavost, tvořivost je jim přirozená a radost, kterou zažijí při objevování světa, je pro ně tím nejlepším hnacím motorem. Klopýtnutí netrestejme, ale vytvářejme situace, ve kterých dítě svoji chybu samo objeví. Ustupme do pozadí a svým dětem naslouchejme. Stojí to za to.

■ **Taňa Mutinová**

DĚTI DĚTEM

Začátkem nového školního roku se na ZŠ Vladislava Vančury uskuteční projekt Děti dětem, který seznámí děti s činnostmi organizací zabývajících se pomocí dětem. Zároveň jim chce ukázat možnost, jak mohou samy tyto organizace podpořit.

Projekt Děti dětem má za cíl, mimo získání finančních prostředků na dobré účely, v dětech hlavně probudit sociální citění a seznámit je se skutečností, že do podobné situace se může dostat každý z nás.

V rámci projektu uspořádají děti během podzimu tyto akce:

► **Kavárna U Stromečku 2. 10. 2015 od 18.00 hod.**

Slavnostní zahájení prodejní výstavy obrázků malovaných dětmi, která potrvá až do 31. 10. 2015.

► **Zbraslavské jarmarky 3. 10. 2015 prodejní stánek s výrobky dětí.**

Dramatický kroužek pod vedením Pavly Bruknerové zahraje v rámci projektu nastudovanou divadelní hru svých dětských členů.

► **Na závěr celého projektu uspořádají děti 6. 11. 2015 v sále restaurace U Přístavu slavnostní akademii, na které se představí jednotlivé třídy nebo žáci ZŠ se svým programem.**

Jednotlivé akce navštíví také zástupci organizací, pro které je projekt určen a seznámí nás se svojí činností. Celý projekt vznikl za podpory Městské části Zbraslav a vstřícného přístupu vedení Základní školy Vladislava Vančury. Rádi bychom vás tímto pozvali na jednotlivé akce a zároveň vyzvali k jakékoli pomoci nebo nápadu, který by projekt obohatil.

■ **Regína Šimoničková**

Genetická metoda čtení a psaní

Elementární čtení a psaní se na naší škole učí dvěma způsoby – tradiční analyticko-syntetickou metodou a metodou genetickou. Touto metodou bylo vyučováno již v 1. polovině 20. století.

Poté byla metoda na několik desetiletí násilně přerušena. Počátkem 90. let genetickou metodu oživila plzeňská pedagožka PhDr. Jarmila Wagnerová. Metodický postup genetické metody respektuje přirozené uchopování písma dítěte – dává důraz na kontext jazykového vyučování, aktivní naslouchání, zapisování myšlenek, prvotní osvojení velké tiskací abecedy. Je tak uplatňován princip jedné obtížnosti a posílena

komunikativní stránka jazykového vyučování.

V počátečním období výuky (6–10 týdnů) vyvozujeme velká písmena na základě jmen dětí. Zapisujeme jednoduché věty (M – Ů. M – jméno začínající vyvozaným písmenem, – zastupuje sloveso + symbol. = Martina jí hrušku. Martina má ráda hrušku. Martina si myje hrušku. Martina kupuje hrušku.), čteme je a zároveň se učíme dodržovat stavbu věty.

V dalším období pokračuje hláskové čtení. Žáci neslabikují, ale hláskují (čtou po písmenkách), tzn. čtou jednotlivá písmena a slova a poté vysloví celé slovo najednou, např. L-E-S, les.

Pozdější postupný přechod k malým tiskacím písmenům bývá u většiny rychlý a bezproblémový.

Při výuce genetickou metodou je upřednostňován obsah (co žák čte a píše) před vnější formou (jak žák čte a píše). Jsme přesvědčeni, že tato metoda vede k naplnění čtenářské dovednosti.

Osvojování psací abecedy je posunuto do II. pololetí první třídy.

Dovednosti čtení a psaní, jak tiskacím, tak psacím písmem, jsou naplněny na konci první třídy. Děti jsou schopny přečíst jednoduchou knížku, dokáží vytvořit vlastní a mnohým se stává jazyk dobrým vyjadřovacím prostředkem.

■ **Miloslava Havlíčková**